

Ομιλία Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Αθανάσιου Τσαυτάρη στην Ημερίδα που διοργάνωσε η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου -Δυτικής Μακεδονίας, υπό την αιγίδα της ΠΕΔ Ηπείρου, με θέμα: «Εθνική Στρατηγική Αγροτικής Ανάπτυξης. Ανασυγκρότηση της Παραγωγής. Όψεις της Αγροτικής Μεταρρύθμισης στην Ελλάδα»

«Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

κύριε Γενικέ,

Τοπικοί άρχοντες,

Αγαπητοί φίλες και φίλοι,

Φίλοι αγρότες,

Σας ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση.

Θα ήθελα πριν αρχίσω την ομιλία μου, να απαντήσω σε ορισμένα θέματα που τέθηκαν από την αρχή. Για το θέμα των αγροτεμαχίων που θίξατε κύριε βουλευτά, θέλω να διευκρινίσω ότι δεν είναι στις προθέσεις της κυβέρνησης να φορολογήσει κανένα παραγωγικό αγροτεμάχιο. Κακώς γίνεται όλος αυτός ο θόρυβος, η παραπληροφόρηση η οποία προκαλεί ανησυχία στον κόσμο. Αυτή η ρευστότητα, αυτή η έλλειψη πληροφόρησης και οι αντικρουόμενες θέσεις αποθαρρύνουν νέους ανθρώπους. Η κυβέρνηση, όπως τουλάχιστον μας διαβεβαίωσε το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, σας δηλώνει ότι δεν είναι στις προθέσεις της να φορολογήσει παραγωγικά αγροτεμάχια, ιδιαίτερα μάλιστα για τους κατ' επάγγελμα αγρότες.

Γνωρίζουμε τις δυσκολίες που περνούν και τα φέρνουν πέρα με δύσκολο τρόπο, γι' αυτό δεν πρέπει να βάλουμε άλλα βάρη. Το να πάνε στα αστικά κέντρα και να πούμε πως ό,τι είναι εντός σχεδίου πόλεως και έχει αστική αξία, όχι παραγωγική αξία. Είναι λάθος να νομίζουμε ότι εάν κάποιος του έμεινε ένα στρέμμα μέσα σε ένα σχέδιο πόλεως, ή μέσα σε ένα νησί και κάποιος μπορεί να το πάρει και να δώσει 20.-000, 30.000, 50.000 για να το κάνει ένα ξενοδοχείο, ή διαμερίσματα, ή να το πάρει ένας και να το κάνει ένα σπίτι, ένα εξοχικό. Αυτό δεν είναι γεωργική αξία, δεν βγάζει κανείς αυτά τα λεφτά από τα σταροχώρα που έχει δίπλα. Ας τη φορολογήσουν για να βγούμε από τις δυσκολίες, αλλά δεν εννοούν αυτά. Ακόμη κι αυτά που αναφέρθηκαν για τα εκτός σχεδίου πόλεως, αναφέρονταν σε δομημένες εκτάσεις εκτός σχεδίου, όπου κάποιος πήρε 4 – 5 στρέμματα και έκανε ένα σπίτι, και παράλληλα έχει και 5 – 6 στρέμματα. Θέλουν να το φορολογήσουν κι αυτό. Ας το φορολογήσουν. Φορολογείται ήδη. Δεν είναι όμως σε καμία περίπτωση στις προθέσεις της κυβέρνησης, κύριε βουλευτά και καλό είναι να το ξεκαθαρίσουμε, να φορολογηθούν παραγωγικά αγροτεμάχια στους κατ' επάγγελμα αγρότες.

Τώρα σε ότι αφορά στα υπόλοιπα θέματα. Λυπάμαι που θα πω ότι είναι λάθος να ξεχωρίζουμε και να πούμε δώστε κάτι σε εμάς τους αγίους και αφήστε εσάς που είστε κλέφτες. Όχι. Η ιστορία είναι μαζί. Νομίζω ότι μπορούμε να κάνουμε όλες οι βαθμίδες του κράτους, αλλά μέχρι και ο τελευταίος Έλληνας, αλλά θα το κάνουμε μαζί. Δεν δέχομαι το διαχωρισμό, ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι άγια και όλο το υπόλοιπο κράτος είναι διεφθαρμένο. Όχι.

Εσείς ζητήσατε να πάρετε τους ΤΟΕΒ και τους ΓΟΕΒ. Τα πρώτα στον πρώτο βαθμό, τα ΓΟΕΒ στο δεύτερο βαθμό, δηλαδή σε εσάς και έρχεστε τώρα και μου λέτε, «καλά μας τα δώσατε, αλλά πληρώστε εσείς το λογαριασμό. Δώστε μας τώρα τα άλλα». Τα αρδευτικά δίκτυα, το κράτος τα μελετά, τα υλοποιεί και τα παραδίδει στους χρήστες, δηλαδή στους ντόπιους ανθρώπους με το κλειδί στο χέρι να τα διαχειριστούν. Δηλαδή στοιχειωδώς να πληρώνουν ένα αρδευτικό δικαίωμα, δηλαδή το νερό και με τα χρήματα αυτά να πληρωθούν δυο – τρεις υδρονομείς.

Πράγματι κάποιοι άνθρωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης τα έχουν ως κοσμήματα. Γιατί ακολούθησαν τους κανόνες που σας περιέγραψα, γιατί αυτή είναι η διαχείρισή τους. Έχουμε δει όμως και ΤΟΕΒ να χρωστούν άπειρα εκατομμύρια. Γιατί; Γιατί διόριζαν 75, 80 άτομα, ενώ χρειάζονται μόνο 3, 4 να διαχειριστούν τα δίκτυα αυτά. Αν θα δείτε τους μισθούς τους είναι τρεις φορές παραπάνω από το μισθό καθηγητή πανεπιστημίου. Δεν πλήρωσαν ποτέ τη ΔΕΗ και όταν τους λες γιατί; απαντούν: «γιατί ο τοπικός άρχοντας, ο δήμος, είπε ότι δεν θέλαμε να βάλουμε αρδευτικά τέλη». Πώς θα διαχειριστούμε αυτό το δίκτυο αν αυτός που είναι χρήστης δεν πληρώνει στοιχειωδώς κάποια λεφτά; Είναι προς όφελος αυτού του εργαλείου να διαχειριστούμε σωστά αυτό το φυσικό πόρο. Αλλιώς μόνο από τις καταστροφές του δικτύου θα δείτε τι σπατάλη αυτού του πόρου, γίνεται.

Εγώ έδωσα μάχη στις Βρυξέλλες, μια και αναφερθήκατε σε αυτό, προκειμένου όχι μόνο να είναι επιλέξιμη δαπάνη, η μελέτη και η κατασκευή ενός νέου δικτύου, αλλά να είναι επιλέξιμη δαπάνη όχι μόνο η συντήρηση, αλλά και ο εκσυγχρονισμός, γιατί μπορεί να κάναμε με το παλιό σκεπτικό 10, 20, 30 χρόνια πριν, ένα δίκτυο και να ποτίζουμε τα χωράφια μας με κατάκλιση, ή με κάτι άλλο. Δεν πρέπει να έρθουμε και να το εκσυγχρονίσουμε; Να το πάμε επιφανειακής στάγδην, να το πάμε και σε υπόγεια στάγδην, να κάνουμε εξοικονόμηση νερού; Να σας δείξω όμως μια δυσκολία; Για να το πετύχουμε αυτό έπρεπε μέχρι το τέλος του έτους να έχουμε καταθέσει τα σχέδια της διαχείρισης νερού κατά λεκάνες και κατά μεγάλες περιφέρειες. Μόνο δυο είχαν κατατεθεί ως το τέλος του έτους. Με πίεση μεγάλη καταθέσαμε άλλα επτά. Θέλουμε να τα κάνουμε αρκετά. Είναι περίπου 13, 15 που πρέπει να κατατεθούν και τώρα παλεύουμε να δοθεί παράταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να ολοκληρωθούν όλα. Σας το λέω. Δεν είναι για μένα άλλοθι. Η κυβέρνηση είναι ενιαία. Θέλω όμως να τονίσω την προσπάθεια που απαιτείται, γιατί τέσσερα, πέντε σημαντικά υπουργεία πρέπει να καταπιαστούν, προκειμένου να λυθούν τα προβλήματα του αγροτικού κόσμου. Για μένα είναι και πρόβλημα, αλλά και πρόκληση. Γι' αυτό και με βλέπετε τη μεγαλύτερη προσπάθεια που κάνω δεν είναι να λύσω τα επιμέρους προβλήματα. Αναγνωρίζω την καθημερινότητα του καθενός. Όμως το πιο σημαντικό θέμα είναι σύσσωμη η κυβέρνηση, ο ίδιος ο Πρωθυπουργός, οι αρχηγοί και τα κόμματα, αλλά και σύσσωμος ο κοινοβουλευτικός κόσμος να βάλουμε τη γεωργία στο κέντρο της σκέψης του κόσμου. Να αναγκαστούν τα αστικά κέντρα και οι υπηρεσίες να καταπιαστούν με τα προβλήματα αυτά. Καμία από τις εισροές της γεωργίας δεν ελέγχεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ούτε το νερό, ούτε το έδαφος, ούτε ο βοσκότοπος, ούτε όλα τα θέματα που σας περιέγραψα, ούτε η φορολόγηση, ούτε το πετρέλαιο, ούτε η επιστροφή του ΦΠΑ.

Να λοιπόν γιατί και είναι προς τιμήν της κυβέρνησης και του Πρωθυπουργού που για πρώτη φορά είπε σε υψηλό επίπεδο πέραν του Υπουργικού Συμβουλίου, σε υψηλό κυβερνητικό επίπεδο να συμμετέχει πλέον σε αυτά τα όργανα και ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης. Αυτό για μένα έχει πολύ μεγάλη σημασία. Έχει πολύ μεγάλη σημασία που όλος ο κόσμος στα αστικά κέντρα καταπιάνεται άλλες φορές βέβαια

από ενδιαφέρον, τώρα ένεκα της ανεργίας και των δυσκολιών απασχόλησης, από ανάγκη.

Θέλω να αρχίσω τώρα την ομιλία μου. Θέλω όμως να σας πω τις σκέψεις μου και τις προτάσεις μου για την επίλυση αυτών των πραγμάτων, γιατί νομίζω ότι θα συμφωνήσουμε όλοι στα θέματα που θα θέσουμε. Θα ακούσουμε βέβαια και τις δικές σας απόψεις. Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την πρόσκληση και να σας συγχαρώ για την οργάνωση αυτή. Είναι πολύ καλή η περίοδος που το κάνετε και θα πρέπει να το επαναλαμβάνουμε, γιατί τώρα είναι η πιο κρίσιμη στιγμή εθνικά, ευρωπαϊκά, θα έλεγα και παγκόσμια, να καταπαιστούμε, να απαντήσουμε και να σχεδιάσουμε τα θέματα που συζητήσαμε.

Ας αρχίσω από το πιο στενό, το εθνικό μας. Η χώρα περνάει μια δύσκολη οικονομική συγκυρία, διαφαίνεται ότι θα περάσουμε τον κάβο, διαφαίνεται μια ελπίδα. **Τώρα είναι ευκαιρία αξιοποιώντας πραγματικά τις δυνατότητες που προσφέρει ο πρωτογενής τομέας σε όλες του τις πτυχές, είτε είναι αγρότες, κτηνοτρόφοι, ή ψαράδες, μεταποιητές, ακόμη – ακόμη και άνθρωποι του εμπορίου, της εξωστρέφειας της διακίνησης, καταναλωτές, να αξιοποιήσουμε αυτές τις δυνατότητες που προσφέρει ο τόπος για να πατήσουμε, να αναπτυχθούμε και να ορθοποδήσουμε.**

Είναι μεγάλη ευκαιρία και συγκυρία γιατί κλείνει η προηγούμενη προγραμματική περίοδος μιλώντας τώρα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σχεδιάζεται μια νέα πορεία. Συμφωνώ απόλυτα με τις επισημάνσεις του κ. Καχριμάνη. Σχεδιάσαμε ένα θέμα πολύπλοκο. Απόδειξη, δέκα επιτροπές πρέπει να συνεδριάσουν πρώτου, δευτέρου βαθμού, να περάσει, να ξαναπεράσει τους ελέγχους κλπ. Φτάσαμε στο τέλος, θα έπρεπε να την παραδώσουμε την τρέχουσα περίοδο, στο τέλος του '13 στην Ευρωπαϊκή Ένωση, γιατί τελειώνει. Δέστε όμως πού βρίσκονται τα περισσότερα προβλήματα; Γιατί; Γιατί σχεδιάσαμε κάτι τρομερά πολύπλοκο, τρομερά δυσλειτουργικό, τρομερά απαιτητικό σε ανθρώπινο δυναμικό, ελάχιστα καινοτόμο. Τα αποτελέσματα τα βλέπετε. Θα μου πείτε σε αυτό το σχεδιασμό φταίει μόνο το κράτος; Τι είναι εκείνο που κάνει το κράτος πολύπλοκο; Κάποιοι δηλαδή γραφειοκράτες των Αθηνών με επικεφαλής τώρα τον Υπουργό κοιμούνται και το πρωί ξυπνούν, πώς θα μπορούσα να το κάνω αυτό τόσο πολύπλοκο που να μην μπορεί να το αξιοποιήσει κανένας; Ή να το προσεταιριστώ προς ίδιον όφελος; Το δέχομαι κι αυτό. Όχι. Τις πιο πολλές φορές το κράτος καταντάει να είναι πολύπλοκο, αμυνόμενο έναντι των πολύπλοκων προβλημάτων του. Το βλέπω τώρα καθώς προχωρούν οι μηχανισμοί ελέγχου σε όλα τα βήματα. Εάν λοιπόν και σε αυτό το πράγμα της απλούστευσης δεν πάμε μαζί, δεν θα τα καταφέρουμε να απλουστεύσουμε τις διαδικασίες. Εγώ περιγράφοντας ορισμένες τομές που καταφέραμε να κάνουμε έστω και στο σύντομο χρονικό διάστημα που είχαμε στην διάθεσή μας, είπα ότι θα πρέπει να αξιοποιηθεί στο έπακρο πλέον μια και συρρικνώνεται το ανθρώπινο δυναμικό του δημόσιου τομέα, να αξιοποιηθεί όσο το δυνατόν η τεχνολογία. Θα πρέπει να ξέρετε ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης είναι ένα από τα πιο ψηφιακά τεχνολογικά ανεπτυγμένο Υπουργείο. Αυτό είναι και καλό και κακό. Είναι κακό για όσους δεν έχουν πρόβλημα με τίποτα που είναι έξω από το νομικό πλαίσιο. Είναι κακό όμως για τους λίγους που προσπάθησαν να προσεταιριστούν, να κοροϊδέψουν, να δηλώσουν παραπάνω ενώ τα δικαιούνται, γιατί τώρα τα βλέπετε ότι φαίνονται χάρη σε αυτό το ψηφιακό σύστημα. Πολλές από τις καθυστερήσεις που συμβαίνουν οφείλονται και σε αυτό, διότι βλέπουμε μπροστά μας με τους ελέγχους και τώρα δυστυχώς το βλέπουν και οι Ευρωπαίοι, ότι έχουμε πάρα πολλές τέτοιες δυσλειτουργίες. Είναι τέτοια και η πολυπλοκότητα της

παραγωγικής μας διαδικασίας. Άρα είναι κατανοητό η καθυστέρηση και η δυσκολία. Πολλοί λεν «να δες και τη Δανία που έχει με εσάς περίπου ίδιο μέγεθος πληθυσμιακό κλπ.». Ναι, αλλά δείτε έχει 4.000 – 5.000 αγρότες. Όλοι είναι κτηνοτρόφοι και μάλιστα χοιροτρόφοι και ένα υπουργείο που έχει 2.000 άτομα και λειτουργούν. Αυτή όμως είναι η Ελλάδα; Είναι η εικόνα της Ελλάδας; Αυτή είναι η γεωργία του τόπου μας; Δύο μέρες και δύο νύχτες παιδευόμασταν προχθές στις Βρυξέλλες για να λύσουμε τα προβλήματα της αλιείας, διότι πάρα πολλά κράτη της Κεντρικής Ευρώπης και ιδιαίτερα του Βορρά έχουν ένα- δυο μεγάλα λιμάνια που φορτώνουν οι αλιείς τα ψάρια. Είναι ιδιαίτερα μακρινή η αλιεία, απόμακρη. Είναι πάρα πολύ εύκολο να παρακολουθήσει κανείς τα αλιευτικά δεδομένα κλπ. Πώς το σύστημα αυτό το απλουστευμένο θα εφαρμοστεί στη χώρα μας που έχει 210 επίσημα λιμάνια εκφόρτωσης; Και όπου θα χρειαζόταν τρεις φορές περισσότερα χρήματα απ' αυτά που θα έπαιρνε ένας ψαράς που πήγαινε να δώσει τα 10 – 20 κιλά ψάρια που έβγαζε για να τα ελέγξουν. Να, γιατί σας είπα ο τόπος έχει ιδιαιτερότητες. Εάν δεν τις λάβουμε υπόψη θα έχουμε τις δυσκολίες και τις καθυστερήσεις που περιέγραφα.

Από την άλλη μεριά όμως, αυτή η ποικιλότητα είναι ο πλούτος του τόπου μας. Αυτή η ποικιλότητα του περιβάλλοντος, των πηγών μας, των εδαφών μας, των βουνών μας, των θαλασσών μας, των νησιών μας. Αυτός είναι ο πλούτος μας. Δεν μπορούμε να τον ισοπεδώσουμε και δεν πρέπει να τον ισοπεδώσουμε. Πρέπει να προσαρμοστούμε σε αυτές τις συνθήκες και θα τα καταφέρουμε. Θέλω να πω ότι από την πρώτη στιγμή που ανέλαβα το Υπουργείο και μάλιστα από το βήμα της Βουλής είπα ότι η γεωργία έπαιξε αυτό το ρόλο στο παρελθόν και μπορεί να τον ξαναπαίξει και τώρα. Δηλαδή και στο παρελθόν η γεωργία ήταν πυλώνας ανάπτυξης του τόπου και μπορεί να ξαναγίνει και τώρα. Είπα μάλιστα στην ίδια ομιλία ότι αχιλλειος πτέρνα και αδυναμία αυτής της γεωργίας είναι η κτηνοτροφία του τόπου. Επί λέξει είπα ότι δεν μπορούμε να μιλάμε για μια Ελλάδα που θέλει να λέγεται και αγροτική και να εισάγει 2 – 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ κρέας και κτηνοτροφικά προϊόντα. Μάλιστα είπα ότι είναι λάθος ο διχασμός φυτικής και ζωικής παραγωγής, το ότι υπέφερε η κτηνοτροφία και υποφέρει είναι γιατί υπέφερε η φυτική παραγωγή, γιατί χάσαμε τη μάχη των ζωοτροφών και φυσικά και τη μάχη των οσπρίων που είναι παράλληλη από την ελληνική και τη μεσογειακή μας διατροφή. Άρα τα πράγματα δεν είναι ξέχωρα. Πρέπει όμως να ανορθώσουμε την κτηνοτροφία μας, αλλιώς δεν θα ανορθωθεί η γεωργία μας και αν δεν ανορθωθεί η γεωργία μας, δεν θα ανορθωθεί και η εθνική μας οικονομία. Τι κάναμε γι' αυτό το σκοπό μέσα σε λίγο διάστημα;. Δεν θα αναφερθώ περισσότερο στα άμεσα και καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίσαμε, γιατί είχαμε και τις κινητοποιήσεις των αγροτών, όπου μια σειρά θεμάτων έπρεπε να αντιμετωπιστούν και μάλιστα γρήγορα και καταφέραμε στα περισσότερα εξ αυτών ένα – δυο στα οποία αναφερθήκατε μάλιστα έπρεπε να γίνει προεργασία και με άλλα υπουργεία, όπως είναι η επιστροφή του ΦΠΑ. Η επιστροφή του ΦΠΑ έχει αρχίσει, ήδη δίνεται και οι εκτιμήσεις μας είναι αν ισχύσουν τα στοιχεία του εξορθολογισμού που σας είπαμε, γιατί επαναλαμβάνω, δεν δέχομαι να δώσουμε σε κάποιον που έχει 10 στρέμματα σε ένα χωράφι και παρουσίασε την παραγωγική του διαδικασία, έτσι είναι δηλωμένα στο ΟΣΔΕ, έτσι είναι ασφαλισμένα στον ΕΛΓΑ, ότι πράγματι θα έχει 2.000 ευρώ παραγωγική διαδικασία και έπρεπε να παρουσιάσει αυτά τα τιμολόγια, να μας δείχνει 240.000 ευρώ τιμολόγια και να απαιτεί να πάρει 280.000 ευρώ επιστροφή ΦΠΑ. Δεν το δέχομαι. Δεν δέχομαι αυτή η χώρα και αυτό το υπουργείο, από Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να καταντήσει Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Προστίμων. Μας αναγκάζουν να επιστρέψουμε πίσω πάνω από ένα δισεκατομμύριο ευρώ από αυτού του είδους τα ψέματα. Θέλετε να πάμε γρήγορα, με ψέματα; Να το κάνουμε. Εγώ θα φύγω. Δεν είναι στο πνεύμα του νοικοκύρη. Αυτά

είναι χρήματα δικά σας και αν φαινομενικά δεν καταλαβαίνετε ότι είναι χρήματα δικά σας, στο τέλος θα τα πάρει το κράτος από το φτωχό αγρότη, ή από το φτωχό εργάτη, ή από το ταπεινό συνταξιούχο που έχει φτάσει η σύνταξή του στα 300 και 400 ευρώ, γιατί κάποιος τα κατάφερναν. Λέω λοιπόν ότι θα συμφωνήσετε μαζί μου ότι δεν μπορούμε να συνεχίσουμε με αυτό τον τρόπο. Θα σας πω τι κάναμε ειδικότερα σε κάποιες τομές. Άποψή μου είναι ότι ο ρόλος του υπουργείου και θα σας παρακαλούσα να τον κρατήσετε αυτό το ρόλο, πολλοί νόμιζαν ότι ο ρόλος του κράτους πρέπει να είναι επιχειρηματικός. Τα είχαμε τα μοντέλα αυτά στο παρελθόν. Δοκιμάστηκαν. Απέτυχαν. Θα μπορούσε το επιχειρηματικό κομμάτι να είναι μονάχα ρυθμιστικό για λόγους ανάγκης. Κάποιοι ήθελαν να περιορίσουν το ρόλο του κράτους σε ένα ρόλο ελεγκτικό. Κάντε τα εσείς και εγώ θα έρχομαι να τα ελέγγω μόνο, για να σιγουρέψω ότι δεν θα γίνει αυτό, δεν θα γίνει εκείνο, έστω σε ένα τοίχο χιλίσις που παρανομούν. Όχι. Εγώ πιστεύω ότι το κράτος πρέπει να παίξει ένα ρόλο καταλυτικό. Θα πρέπει να βοηθήσει σε αυτό το σχεδιασμό. Να καταλύσει το σχεδιασμό. Ο σχεδιασμός όμως θα είναι μαζί σας, να καταλύσει τα εργαλεία που θα βοηθήσουν να υλοποιηθούν οι αποφάσεις. Δεν θα πρέπει να τα κάνει όλα. Μπορεί όμως να κάνει κάποια πράγματα επιδεικτικά καταληκτικά, έτσι ώστε μιμούμενοι κι άλλοι αυτά τα εργαλεία, να έχουν το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Ποια ήταν για παράδειγμα μια τομή; Είπα, δυσκολεύονται πάρα πολύ οι άνθρωποι να πάνε να κάνουν τη δουλειά τους, γραφειοκρατία κλπ. Να κάνουν το γεωργό, τον κτηνοτρόφο επιχειρηματία. Είπα στην κυβέρνηση και χαίρομαι ειλικρινά που έχουμε τόσο πολύ μεγάλη υποστήριξη και από τους συναδέλφους υπουργούς και από τον ίδιο τον πρωθυπουργό, τους αρχηγούς των κομμάτων, ακόμα και απ' όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Όλοι καταλαβαίνουν ότι η γεωργία είναι σημαντικός πυλώνας και πρέπει να πατήσουμε εκεί. Άρα όλοι καταλαβαίνουν ότι είμαστε στην ίδια πλευρά της μάχης. Είπα λοιπόν τι κάνουμε για τον κτηνοτρόφο, ή το γεωργό που θέλει να κάνει επιχειρηματική δράση στη γεωργία σε σχέση με τους άλλους επαγγελματίες; Ένας που θέλει να κάνει μια βιομηχανία, ένας που είναι βιοτέχνης και θέλει να κάνει βιομηχανία, τι κάνουμε για το βιομήχανο; Πήγαμε στη Θεσσαλονίκη, πήραμε μια μεγάλη περιοχή στη Σίνδο, είπαμε θα κάνουμε εδώ μια βιομηχανική ζώνη. Με το κράτος, τις υπηρεσίες, τους δημάρχους, τους περιφερειάρχες, είπαμε, το έφτιαξαν, το σχεδίασαν, έδωσαν φως, νερό, τηλέφωνο, κατασκεύασαν δρόμους, έλυσαν τα περιβαλλοντικά προβλήματα, έκαναν βιολογικούς καθαρισμούς, τι θα γίνει με τα τοξικά απόβλητα κλπ. Το έκοψε οικόπεδα και του είπε του βιομήχανου δυο στρέμματα εδώ στοιχίζουν 2.000 ευρώ. Αυτό είναι. Ο επιχειρηματίας να ξέρετε νοιάζεται πολύ περισσότερο για ένα γνωστό και σταθερό επιχειρηματικό περιβάλλον, γιατί θα το βάλει στο business plan μέσα και θα πει, τόσο θα δίνω για το οικόπεδο, τόσο για το ρεύμα, άρα μπορώ να τα βγάλω, τόσο δάνειο θα πάρω και θα κάνει τη δουλειά του. Το κάναμε αυτό για τον επιχειρηματία το γεωργό, γι' αυτόν που θέλει να κάνει θερμοκήπια, γι' αυτόν που θέλει να κάνει κτηνοτροφία, γι' αυτόν που θέλει να στήσει μια μονάδα ιχθυοπαραγωγής; Όχι. Δεν μπορεί. Άρα λοιπόν πρέπει να κάνουμε αυτή την τομή. Θα αρχίσουμε να στήνουμε ζώνες θερμοκηπίων. Στήσαμε μια τέτοια στη Θράκη, στην Ξάνθη. 2.000 στρέμματα. Τα 500 εξ' αυτών ήδη χτίζονται και μάλιστα τους είπα αν τα χτίσετε πάνω σε γεωθερμικά πεδία, γιατί εκεί έχει ένα από τα πιο ισχυρά γεωθερμικά πεδία, το κράτος θα το βγάλει το γεωθερμικό πεδίο, το μελέτησε, έκανε την αντλία και έβαλε τη βάνια εδώ και τους λέτε ελάτε όσοι θέλετε κάτω απ' αυτές τις προϋποθέσεις με 64 ευρώ το στρέμμα σε αυτές τις πέτρες, τόσο ενοίκιο το κράτος δεν παίρνει από τα χωράφια τα γόνιμα, να παράξετε. Και μάλιστα έχοντας τζάμπα ενέργεια αυτού του είδους η προσπάθεια είναι ευκολότερο να γίνει στο βορρά, διότι στο βορρά έχει πολύ περισσότερο κρύο το χειμώνα. Το νερό της γεωθερμίας μάλιστα

εκεί είναι τόσο ζεστό, που μόλις θα φύγει από τα θερμοκήπια θα προοιμίζει κατά 1,5 περίπου μήνα όλη την καλλιέργεια σπαραγγιού στην περιοχή και ακόμη θα είναι ζεστό με τηλεθέρμανση να ζεστάνει αρκετά χωριά το χειμώνα στην περιοχή. Μόλις έγινε αυτό, έχουμε μιμητές σε ακόμη δύο, τρία πεδία. Έγινε και παραδίπλα ακόμη μια ζώνη, έγινε στη Σπερχειάδα σε δημοτικές μάλιστα εκτάσεις και θα μπορούσε να γίνει και στις περιοχές που περιγράψατε. Να, τότε μπορεί κανείς με τομές να βοηθήσει ολοκληρωμένα την παραγωγική διαδικασία. Κάναμε το ίδιο πράγμα για την ιχθυοκαλλιέργεια. Τα προηγούμενα 4 χρόνια δεν έγινε κανένα ιχθυοτροφείο στον τόπο μας, γιατί δεν μπόρεσε ποτέ να πάρει άδεια. Λογικά ο κόσμος στα ιχθυοτροφεία που έγιναν στην πρώτη γενιά, μη έχοντας αυτές τις δυνατότητες και μη έχοντας τις τεχνολογίες, να πρέπει να τα κάνει κοντά σε λιμάνια, κοντά σε αστικά κέντρα, όπου υπήρχαν δρόμοι να μπορεί με τις παλιές τεχνολογίες να τα βάλει κοντά στις περιοχές που ήταν προσβάσιμες κλπ. Τώρα όμως τίποτε απ' όλα αυτά δεν χρειάζεται. Υπάρχει η τεχνολογία, να πας βαθιά όπου έχει ρεύματα, όπου τα ρεύματα καθαρίζουν, έχουν μηχανήματα κλπ. Γιατί να επιτρέψουμε όλους αυτούς που ήθελαν να επενδύσουν στην ιχθυοπαραγωγή, να πάνε 100 μέτρα πιο πέρα από τα σύνορα και να είναι στα τούρκικα ύδατα; Σας θυμίζω όπως είπα και από τη Βουλή, η ιχθυοπαραγωγή είναι ένας σημαντικός εξαγωγικός τομέας. Νούμερο ένα εξαγωγικό μας προϊόν σε ό,τι αφορά στην αξία των προϊόντων είναι η τσιπούρα και το λαυράκι. Γιατί τους αγνοούσαμε αυτούς τους ανθρώπους; Γιατί δεν πήγαμε να χωροτάξουμε ορισμένες περιοχές και να πούμε «συμφωνούν όλοι οι τοπικοί άρχοντες, οι δήμοι, οι περιφερειάρχες, ότι ναι εδώ έχει ρεύματα, είναι πολύ μακριά, δεν πειράζει κανέναν, δεν έχουμε λουόμενους, δεν έχουμε παραλίες, δεν έχουμε κάποιους που να έχουν εξοχικά, να βοηθήσουμε σε αυτή τη ζώνη να φτιάξουμε μερικά ιχθυοτροφεία». Φτιάξαμε την πρώτη στην Κατερίνη, κάνουμε άλλες δυο τέτοιες τώρα. Σας θυμίζω ότι 400 επιχειρήσεις καινοτομίας έκαναν ένα δίκτυο στον τόπο μας με τη σύγχρονη ηλεκτρονική, μικροηλεκτρονική, πληροφορική κλπ., και οι εξαγωγές τους συνολικά είναι περίπου 200 εκατομμύρια. Κάθε χρόνο όμως μόνο 6, 7 επιχειρήσεις που καταπιάνονται με την ιχθυοπαραγωγή κάνουν εξαγωγές πάνω από 400 εκατομμύρια ευρώ στο εξωτερικό και η συνολική τους παραγωγή είναι πάνω από 800 εκατομμύρια αξία. Δεν μπορούσαμε να το διπλασιάσουμε αυτό; Μπορούμε. Τι έκταση καταλαμβάνουν τα ιχθυοτροφεία του τόπου μας; 7.000 στρέμματα. Όσο περίπου είναι το 1/3 του αεροδρομίου του «Ελευθέριος Βενιζέλος» στην Αθήνα. Αυτή την έκταση. Η χώρα μας έχει δυο φορές μεγαλύτερη έκταση σε θάλασσες απ' ό,τι έχει στεριές. Δεν μπορέσαμε σε αυτές τις θάλασσες απόμακρα να βρούμε άλλο ένα όσο είναι το 1/3 του αεροδρομίου, για να τους πούμε πηγαίνετε εκεί να παράξετε και ανεβάσαμε την ιχθυοπαραγωγή της Τουρκίας, τον πιο μεγάλο μας ανταγωνιστή από το 0 στο 47% της παγκόσμιας παραγωγής.

Αυτά είναι τομές. Θα κάνουμε το πρώτο κτηνοτροφικό πάρκο σε λίγες μέρες στην Αρκαδία και θα κάνουμε και εσάς να βοηθήσουμε τον κτηνοτρόφο να βοηθηθεί, να ξεκινήσει εύκολα και να μην έχει τις γραφειοκρατικές διαδικασίες που περιγράψατε. Δεν μπόρεσε κανένας νέος να πάρει άδεια να κάνει στάβλο. Δεν μπόρεσε κανένας παλιός να νομιμοποιήσει το στάβλο. Όλα αυτά ρυθμίζονται. Και μια σειρά άλλων πραγμάτων. Και επειδή βλέπω αρκετούς κτηνοτρόφους, να μου επιτρέψετε να αναφέρω μερικά πράγματα που έγιναν, γιατί κι εκεί υπάρχει παραπληροφόρηση. Σας είπα τι είναι προτεραιότητά μας. Δεν είναι λόγια αυτά. Από την πρώτη στιγμή που ανέλαβα, δεν είχε περάσει ένας μήνας από την ανάληψη των καθηκόντων μας που είπαμε ότι πρέπει να δοθεί ΤΩΡΑ η εξισωτική αποζημίωση, προκειμένου τώρα που η φυτική παραγωγή μαζεύει τις ζωοτροφές, να πάρουν φθηνές ζωοτροφές οι κτηνοτρόφοι. Γι' αυτό δόθηκε η εξισωτική. Έχουν δεσμευτεί και φέτος τα χρήματα,

έχουν βρεθεί και θα δοθεί όπως προβλέπει ο κανονισμός μετά τον έλεγχο, μέσα στον Ιούλιο και αυτή η εξισωτική αποζημίωση για το 2013, για την απόκτηση ζωοτροφών. Είναι γνωστό ότι από την πρώτη φορά που πήγα στις Βρυξέλλες, στο πρώτο Υπουργικό Συμβούλιο των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης, τους είπα ότι εάν δεν λύσετε τα προβλήματα της τροφής και της ζωοτροφής, δεν μπορεί να υπάρξει μέλλον σε όλη τη γεωργία και σε όλη την Ευρώπη. Αυτό έκανε η Ευρώπη. Όλος ο κόσμος περίμενε ότι καθώς τελειώνει το 2013 θα συρρικνωθεί η υποστήριξη της γεωργίας. Θα συρρικνωθούν τα κονδύλια. Μπορεί να ήταν στο σχεδιασμό τους. Λέω όμως ότι όπως είδατε και με τη νέα ΚΑΠ τη δική μας, αλλά και συνολικά για τη γεωργία, όχι μόνο δεν μειώνονται δραστικά τα κονδύλια, η χώρα μας θα πάρει περίπου εξίσου σημαντικά κονδύλια, όπως πήρε και την προηγούμενη προγραμματική περίοδο. Πήραμε κάτι μεταξύ 19 και κάτι δισ, αυτή την ώρα είναι διασφαλισμένα 18,8, αλλά αν μπω στις λεπτομέρειες και σας εξηγήσω από πού θα έρθουν και τα υπόλοιπα, θα πάρουμε πάλι γύρω στα 19 και κάτι δισεκατομμύρια ευρώ. Τα χρήματα λοιπόν και η υποστήριξη θα υπάρχει. Γιατί έκανε αυτή τη στροφή η Ευρώπη; Γιατί κατάλαβε ότι εκεί που νόμιζε ότι ως πλούσιος τόπος εξάγοντας αυτοκίνητα και άλλες τεχνολογίες θα μπορούσε να διασφαλίσει τα τρόφιμα με άλλα φθηνότερο τρόπο από άλλα μέρη της γης. Αυτό ήταν στρατηγικό λάθος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και είχε επιπτώσεις και στη χώρα μας. Προτιμούσε να πει άστο να αγραναπαυθεί, να σου δώσω εγώ ένα εισόδημα και να ηρεμήσω. Έτσι χάθηκαν οι ζωοτροφές. Έτσι χάθηκαν τα ψυχανθή. Έτσι υποβαθμίστηκαν τα εδάφη. Έτσι γίναμε μεγάλοι εισαγωγείς και οσπρίων και ζωοτροφών. Τι όμως συνέβη και συγκλονίστηκε όταν τα συζητάγαμε αυτά το καλοκαίρι; Είδαν ξαφνικά ότι ο κόσμος μπορεί να έχει λεφτά, αλλά δεν θα βρίσκει ούτε ένα κιλό τρόφιμο. Έδωσε την ευχέρεια ώστε όλες οι ζωοτροφές της Ευρώπης να είναι εισαγόμενες. Ενεργειακές τροφές, καλαμπόκι από την Αμερική, πρωτεϊνούχες λευκωματούχες ζωοτροφές που είναι το κρέας των ζώων, σόγια κυρίως από διάφορες χώρες. Και ας πούμε ότι πραγματικά έβρισκε φθηνότερο καλαμπόκι. Στην Αμερική εγώ έχω ζήσει πολλά χρόνια. Άμα θα πας στο βορρά, όπου καλλιεργείται, που είναι η ζώνη του καλαμποκιού και της σόγιας, θα περάσεις τρεις – τέσσερις Πολιτείες, δυο φορές σαν την Ελλάδα το καθένα, Ιλινόις, Αϊόβα, Νεμπράσκα, Πενσυλβάνια και άλλες, όπου σε όλες τις εκτάσεις καλλιεργείται καλαμπόκι. Γιατί ευδοκιμεί εκεί το καλαμπόκι που είναι τροπικό φυτό; Το καλαμπόκι για να μεγαλώσει θέλει ζέστη και νερό. Σε αυτές τις περιοχές, την ώρα που έχει ζέστη συνέχεια βρέχει. Το χειμώνα δεν ρίχνει σταγόνα. Γι' αυτό και ευδοκιμεί. Δεν ποτίζει κανένας στην Αμερική καλαμπόκι. Και με τις μεγάλες εκτάσεις, τα μηχανήματα, την εκμηχάνιση, παράγουν φθινό καλαμπόκι.

Σε εμάς που ήρθε το καλαμπόκι, ως ξενικό φυτό, την ώρα που έχουμε ζέστες το καλοκαίρι για να μεγαλώσει, δεν πέφτει σταγόνα. Και όταν έχουμε το χειμώνα κάποιες βροχές είναι τόσο κρύο που δεν αναπτύσσεται. Δεν μπορούμε να παράξουμε φθηνότερο καλαμπόκι από την Αμερική. Το παρήγαγε ο Αμερικάνος και έλεγε όλη η Ευρώπη θα το παίρνουμε από εκεί. Πραγματικά λοιπόν η Αμερική εξήγαγε στην Ευρώπη το 30% της παραγωγής της, κυρίως ως τροφή και ζωοτροφή. Έλα όμως που ένα πρωί η Αμερική είπε «ό,τι καλαμπόκι μου περισσεύει, εγώ θα το κάνω βιοκαύσιμο». Και πάγωσε όλη η Ευρώπη. Τότε συγκλονίστηκαν και είπαν, πώς είναι δυνατόν για ένα τόσο σημαντικό αγαθό για τη διατροφή και την επάρκεια διατροφής στον Ευρωπαϊκό να το έχουμε αφήσει να το αποφασίζει ένας άλλος. Γι' αυτό και έκαναν στροφή να υποστηρίξουν ξανά την κτηνοτροφία και γενικότερα τη γεωργία και να δοθούν τα λεφτά. Επαναλαμβάνω, η δική μας μάχη ήταν και θέλω να το τονίσω αυτό, γιατί πολλοί από τους οικονομοτεχνικούς δεν σκέφτονται με βιορυθμούς. Δηλαδή όχι θα σχεδιάσουμε κάτι για να δούμε πώς θα δώσουμε στα ζώα

να φάνε. Τα ζώα θέλουν να φάνε αύριο. Έτσι άνοιξε για πρώτη φορά ο μηχανισμός de minimis για τη χώρα μας, να δώσουμε 30 εκατομμύρια ευρώ περίπου στους κτηνοτρόφους άμεσα, έτσι μας άνοιξαν και αυτοί και το άρθρο 68, δηλαδή επιπρόσθετα χρήματα για τους κτηνοτρόφους. Έτσι επίσης είπαν ότι θα υποστηρίξουμε τα ψυχανθή, γιατί τα ψυχανθή του τόπου μας και της Ευρώπης είναι αυτά που μπορούν να παράξουν ντόπιες ζωοτροφές. Γι' αυτό δώσαμε χρήματα από τώρα κυρίως για τη σποροπαραγωγή των ψυχανθών, γιατί δεν θα είχαμε ούτε καν σπόρους να βάλουμε για να γεμίσουμε ξανά κτηνοτροφικά κουκιά, μπιζέλια, βίκους, τριφύλλια κλπ., όπως επίσης και όσπρια για τον καταναλωτή, φασόλια, φακές, ρεβίθια κλπ. Επιπλέον, δώσαμε όλη την ενιαία ενίσχυση ύψους περίπου 2,2 δις, όπου τα μισά πήγαν έγκαιρα στους κτηνοτρόφους, τον Οκτώβριο και το Δεκέμβριο δώσαμε την υπόλοιπη δόση και προγραμματίζουμε εξίσου να είμαστε έτοιμοι, παρά το ότι είχαμε την αστοχία γιατί δεν είχαμε σαν εργαλείο την Αγροτική Τράπεζα.

Ήδη αναφέρθηκα στα κτηνοτροφικά πάρκα, ενώ για τα θέματα των φυλών έχουμε δυο προγράμματα συντήρησης και των παραδοσιακών μας παλιών φυλών και της αξιοποίησης της ζωικής βιοποικιλότητας του τόπου. Για να κρατηθούν αυτές οι φυλές όπως τις είχατε. Ακόμη κι αυτή τη στιγμή υπάρχουν δυο τέτοιες δράσεις να σώσουμε τη φυλή της αγελάδας, της συκιάς, χάρη σε πρωτοπόρους κτηνοτρόφους σαν κι εσάς. Είχα σήμερα το πρωί την ευκαιρία να επισκεφθώ μια τέτοια κτηνοτροφική μονάδα, όπου βλέπεις ένα πετυχημένο κτηνοτρόφο να πιάνει όλα τα βήματα της παραγωγικής διαδικασίας, όχι μόνο τη χοιροτροφική του μονάδα, να πάει στα βήματα της μεταποίησης, διακίνησης και εμπορίας, να γυρίσει πίσω να δει τις ζωοτροφές, να δει επίσης τα περιβαλλοντολογικά θέματα, να βλέπω να παράγει μόνο από τα απορρίμματά του ένα σωρό κοπριά για τα χωράφια, ή ένα σωρό αέριο και ενέργεια κλπ. Γιατί; Υπάρχουν λύσεις δίπλα μας. Αντιλαμβάνομαι αυτό που μου λέτε, αλλά πιστεύω ότι είναι εφικτό να τα καταφέρουμε.

Είχαμε προβλήματα με τους βοσκοτόπους. Μια από τις πιο μεγάλες παρεμβάσεις που κάναμε στην Ευρώπη είναι το να καταλάβεις στη νέα ΚΑΠ τι είναι βοσκότοπος στην Ελλάδα. Μέχρι τώρα η έννοια του βοσκότοπου στην Ευρώπη ήταν ένα επίπεδο φραγμένο λιβάδι με 5 – 6 αγελάδες που βόσκουν. Δεν μπορούσαν να καταλάβουν ότι υπάρχουν κι άλλες μορφές λιβαδιών που δεν ταυτίζονται με αυτή την έννοια. Χρειάστηκε μάχη και πρέπει να τονίσω τη βοήθεια που είχαμε και από τους Έλληνες και γενικά τους μεσογειακούς ευρωβουλευτές σε αυτό, να διευρύνουμε την έννοια του βοσκότοπου και με τον τρόπο αυτό τα 6,5 και κάτι εκατομμύρια βοσκοτόπων εκτάσεων, να τα πάμε γύρω στα 26 με 27. Αυτό θα λύσει πολλά προβλήματα επιλεξιμότητας και υποστήριξης της κτηνοτροφίας στη νέα ΚΑΠ. Η νέα ΚΑΠ θα αρχίσει υποθετικά από την 1/1/2014. Κάποιοι μου έλεγαν σήμερα ότι πρέπει να λύσουμε κάποια προβλήματα. Τα λύσαμε με παρεμβάσεις που έρχονται με το Νόμο μας. Χθες λίγο πολύ, εδώ είναι η κυρία βουλευτής της ΔΗΜΑΡ που είναι ένα από τα τρία κόμματα που συγκυβερνούν, μαζεύτηκαν στο υπουργείο να δούμε το νόμο αυτό, να συμφωνήσουμε πριν πάμε στη Βουλή, έτσι ώστε τα τρία κόμματα που θα τον υποστηρίξουν να πούνε ναι σε αυτά τα θέματα, συμφωνούμε και οι τρεις. Αυτή είναι η εντολή που έχουμε και από τον Πρωθυπουργό. Να συντονιστούν τα τρία κόμματα πριν έρθει κάτι στη Βουλή και μετά πηγαίνω εγώ διαφωνώ πάρτε το πίσω και δεν ψηφίζεται. Αυτό δεν μας τιμά. Θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι είμαι στο πλευρό σας και προσπαθώ στο επίπεδο του εφικτού. Θέλω να ξέρετε ότι δεν κάθομαι και κοιμάμαι για να μου πει ένα πρόβλημα κάποιος και να πω «εντάξει, άστο θα το δούμε». Όχι. Αλλά επαναλαμβάνω, κινούμεθα σε επίπεδα εφικτού. Είναι δύσκολες οι καταστάσεις. Σας είπα από την αρχή ότι περνάμε μια δύσκολη συγκυρία. Μακάρι να

έρεαν τα χρήματα. Έρεαν όμως και στο παρελθόν. Πετάγαμε λεφτά στη γεωργία με τα ελικόπτερα, αλλά δεν λύσαμε τα διαρθρωτικά προβλήματα και γι' αυτό πηγαίναμε προς τα κάτω. Δεν πηγαίνομε προς τα πάνω παρά τα λεφτά. Θέλω να ξέρετε ότι στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ θα υπάρξει η υποστήριξη και της γεωργίας και της κτηνοτροφίας και της αλιείας και όλων των μορφών της κτηνοτροφίας. Είναι περιττό να σας πω γιατί. Γιατί το καταλάβατε απ' αυτό που είπα.

Σε ό,τι αφορά στην αρχιτεκτονική της νέας ΚΑΠ. Η προσέγγισή μας δεν έχει να κάνει ούτε με αυτή από πάνω προς τα κάτω, δηλαδή το κράτος μόνο του σχεδιάζει, κάνει, νομίζει ότι μπορεί να τα καταφέρει να τα κάνει απλά κλπ., και λέει τα κάνουμε. Τα είδαμε πώς γίνονται. Ούτε όμως και από πάνω προς τα κάτω. Πιστεύω ότι και οι δυο προσεγγίσεις πρέπει να είναι μαζί. Εσείς οι ντόπιοι άνθρωποι σχεδιάστε, πέστε μας τις απόψεις. Θα τα βάλουμε σε μια ολοκληρωμένη δράση και θα τα κάνουμε. Τι πιστεύω εγώ και αυτή θα είναι η πρότασή μας για μια νέα αρχιτεκτονική για τη νέα ΚΑΠ για τα επόμενα 7 χρόνια. Η Ελλάδα για μένα και θα συμφωνήσετε σε αυτό, παραγωγικά είναι τρεις διαφορετικές Ελλάδες. Η Ελλάδα παραγωγικά έχει μια νησιώτικη παραγωγική διαδικασία, μια διαδικασία μικροκλίμακας με εξαιρετικά ντόπια προϊόντα, κυρίως γαλακτοκομικά. Μια διεργασία που πρέπει να γίνει για να δώσει επάρκεια τροφίμων και στα νησιά μας, να την παντρέψουμε με τον τουρισμό μας που για τα νησιά είναι μια μεγάλη βιομηχανία. Γι' αυτό και βλέπετε τις προσπάθειες που κάνουμε να παντρέψουμε τον πρωτογενή τομέα και τη μεταποίηση με τον τουρισμό. Υπάρχει μια δεύτερη Ελλάδα που είναι η δική σας Ελλάδα. Η Ελλάδα η ορεινή. Η Ελλάδα που αφέθηκε στις δυσκολίες που περιγράψατε. Η ανόρθωση όμως που περιέγραψα ιδιαίτερα της κτηνοτροφίας, περνάει απ' αυτή την Ελλάδα. Θα πρέπει να υπάρχουν δυο τέτοια ξεχωριστά προγράμματα. Ένα για τη νησιώτικη Ελλάδα και ένα ειδικά για την ορεινή Ελλάδα, μέσα από την οποία θα περάσει αυτό το πράγμα που σας περιέγραψα για την κτηνοτροφία.

Το κακό δεν είναι αμιγές καλού. Το γεγονός ότι αφέθηκε αυτός ο τόπος, ο ορεινός όγκος, αφέθηκε ένας χώρος που είχε συμβάλει σημαντικά στο παρελθόν γιατί η χώρα μας ήταν πλήρης από πλευράς κτηνοτροφίας και κτηνοτροφικών προϊόντων, πριν κατακτήσει να είναι μεγάλος εισαγωγέας.

Είχε και το εξής καλό. Είχε το καλό ότι ο τόπος αυτός έχει άθικτους όλους τους φυσικούς του πόρους. Είναι εκεί. Είναι εκεί τα νερά. Εκεί είναι τα βοσκοτόπια. Έχει συρρικνωθεί το ανθρωπινό δυναμικό, γι' αυτό και η Ευρώπη συγκλονισμένη από το γεγονός ότι μόνο το 6% του πληθυσμού της γεωργίας στην Ευρώπη ηλικιακά κάτω των 35.

Και εμάς μας βρίσκει σε μια συγκυρία τώρα που θέλουμε πραγματικά κόσμο από τις πόλεις και μάλιστα νέους, μορφωμένους, όχι αναγκαστικά μόνο ανέργους. Βλέπουμε ανθρώπους που θα ήθελαν να γυρίσουν στη γεωργία, ακόμη κι αν έχουν μια δουλειά, γιατί λέει εγώ έχω σπουδάσει, έχω κάνει αυτό, έχω αυτό το μεράκι, έχω αυτό το όραμα. Είναι μια μεγάλη ευκαιρία να κάνουμε και τα δύο. Και το κοινωνικό πρόβλημα της ανεργίας που αντιμετωπίζετε σήμερα να το λύσουμε και να υποστηρίξουμε το ανθρώπινο δυναμικό στον παραγωγικό τομέα. Υπάρχει και μια τρίτη Ελλάδα. Η Ελλάδα του κάμπου. Ο κάμπος έχει υποστηριχθεί. Είναι μια Ελλάδα της περισσότερο εντατικής μεγάλης κλίμακας γεωργίας. Από εκεί περνάνε τα καλαμπόκια μας, τα βαμβάκια μας, τα σιτηρά μας κλπ. Θα υποστηριχθεί με ένα πνεύμα εξορθολογισμού. Πρέπει δηλαδή το πνεύμα της αειφορίας και του πρασινίσματος να περάσει από αυτό. Για μένα κακώς πολλοί νομίζουν ότι το πρασίνισμα που μπαίνει, το να μπει δηλαδή αμειψισπορά σε ένα χωράφι που μέχρι τώρα ένεκα των ενισχύσεων, δινόταν συνεχώς να καλλιεργεί σιτηρά, δεν είναι

πρόβλημα. Μακάρι να επιβληθεί. Έχουμε να κερδίσουμε στην αειφορία με την εναλλαγή των καλλιεργειών σιτηρών και ψυχανθών. Θα μειωθούν οι εισροές στη γεωργία και το κόστος παραγωγής είτε σε λίπασμα, είτε σε φάρμακο, αν κάνουμε αυτή την εναλλαγή των καλλιεργειών.

Να λοιπόν αυτές οι τρεις Ελλάδες που μπορεί να τις σχεδιάσουμε μαζί και να πούμε «ελάτε εσείς οι ντόπιοι, ποιοι είστε, δυο περιφερειάρχες των νησιών, ελάτε να την υλοποιήσετε τη νησιώτικη ή την ορεινή οικονομία μας».

Θέλω να πιστεύω και στο τέλος φυσικά το κράτος θα το ελέγξει, θα το πληρώσει. Να λοιπόν πώς θα μπορούσαμε να δούμε αυτό το δίπολο όχι οξυμμένα και διχασμένα, αλλά μαζί.

Δεν θέλω να σας κουράσω. Ειλικρινά ζητώ συγνώμη που πήρα λίγο περισσότερο χρόνο. Έπρεπε όμως και να απαντήσω στα θέματα και να δώσω τις προτάσεις μας. Αυτός είναι ο σχεδιασμός μας. Δεν νομίζω ότι υπάρχει κανένας σε αυτή την αίθουσα που να πιστεύει ότι ο τόπος αυτός δε χρειάζεται τη γεωργία και την κτηνοτροφία και όλες της τις πτυχές.

Δεν πιστεύω να υπάρχει εδώ κανείς που να διαφωνεί, ότι σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία μπορούμε να ξαναπατήσουμε στη γεωργία. Ο τόπος μας ξαναβρέθηκε σε δύσκολους καιρούς στο παρελθόν.

Όταν οι Πέρσες έφτασαν στην Αθήνα, κάποιος είχε τη σοφία να πει στηριχθείτε στα ξύλινα τείχη και εννοούσε τα λίγα πλοία που είχαν να σωθούν. Εγώ σήμερα λέω σε αυτές τις δύσκολες συγκυρίες, να στηριχθούμε στα «πράσινα τείχη». Η Ήπειρος με την κτηνοτροφία της είναι ένα τέτοιο πράσινο τοίχος. Αντιλαμβάνομαι τις δυσκολίες, αλλά δεν αναιρεί το στρατηγικό μας στόχο. Οι παπούδες μας πάτησαν όταν ήρθαν κατεστραμμένοι από τη Μικρασιατική Καταστροφή στη γεωργία και ορθοπόδησαν. Ήταν τότε τα καπνά μας, ήταν οι σταφίδες μας. Οι πατεράδες μας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ξαναπάτησαν στα βαμβάκια, τα σιτάρια, τα τυριά. **Σήμερα είναι μια μεγάλη ευκαιρία να ξαναπάρει η γεωργία το μέλλον του τόπου στα χέρια της. Σας καλώ λοιπόν μαζί μας να βοηθήσετε. Πάρτε τώρα το μέλλον του έθνους στα χέρια σας.**

Σας ευχαριστώ πολύ».